

eerst kindens e voren vreugde teekens in d' omdat ze al an Gods h. an Christus.

ons gespatieerd kinderdoop gaf feelderen geeft het de te handelg eenigszins gelijc tijven aldus zo, die vroeg in der gedoopt is aaron zoo onge zelf, maar als eld, als zij has zulk een kind loopsterken dingen dan zee kind, maar daar om zijn God re wijze genade

Dr. v. d. V. S. Calvijn inde Dr. v. d. V. S. leze gelegenheid m' haar te on haue plaats sij

z in dien goed ag, wat de doo

tegen de Roomr geboorte werlf ell is, of gelij inderen der ge leren Gods zou

uit kracht van het lichaam was begd, niet slechts als een zegel Gods te beve

leze voorstelling ging van wat er

n.l. alleen van eloofsaanvaardens teld.

meent, dat aill doop reeds kin bevestiging ont bulten.

van problemen ten van de zaak

te konstateeren a ware, dat niet bij den kinderen machting den

ker als hij in dit verband er zeker niet van zou hebben gezwegen.

Toch verschuift de doopsgenade voor het kind niet eerst maar later jaren, maar neemt die gelijk het redelijke eisch, reeds aan in het moment van den doop.

Toch zoekt hier die doopsgenade in bevestiging der belofte.

In de voorwaarde van een persoonlijk geloofsaanvaardens voor het ontvangen van de doopsgenade wordt hierdoor ten eenenmale uitgesloten.

Wij komen nu tot het 16de hoofdstuk, waarin speciaal de leer van den kinderdoop wordt uiteengezet.

Ook dit bevat veel meer plaatzen, welke ons doel dienstig zijn, dan we hier kunnen weergeven.

Wij citeeren vooral de meest frappante.

Calvijn trekt hier al spoedig een parallel tussen den kinderdoop en de besnijdenis.

Heel sterk spreekt hij zich hierin uit: „Indien wij nu willen onderzoeken of de doop den jongen kinderen met recht wordt medegedeeld, zullen wij niet moeten zeggen, dat die veel te ongeschikt, ja veel te uitzonig is, die zich alleen aan het teeken des waters en aan de uiterlijke onderhouding en handel wil blijven vergapen en met zijn verstand niet wil letten op de geestelijke verborgenheid! Indien die maar eenigszins wordt aangenomen, zoo zal zonder twijfel blijken, dat de doop den jongen kinderen met recht wordt toegediend, als een zaak, die hunlieden toekomt. Want de Heere heeft hun eersteds de besnijdenis niet gegeven, of Hij heeft hun meteen daelschichtig gemaakt al die dingen, die toen door de besnijdenis beteekend werden. Want anderszins zou Hij Zijn volk niet latere goede tekenen bespot hebben, indien Hij, namelijk henlijden met bedrieglijke tekenen bedrogen had. Hetwelk zeljs gruwelijk is om te horen. Want Hij verklaart duidelijk, dat de besnijdenis des kinderens, zal wezen in de plaats van een zegel, om de belofte des verbonds te verzekeren. Indien nu het verbond vast en hecht blijft, zoo behoort het verbond en de belofte daarvan beiden ten dage zoowel tot de kinderen der christenen, als ze onder het Oude Testament behoorden tot de jonge kinderen der Joden. En indien de kinderen part en deel hebben aan de beteekende zaak, wanneer zullen ze dan van het teeken afgehouden worden? Indien ze de waarheid des teekens verkrijgen, waarom zullen ze worden geweerd van de figuur en het teeken zelve?“ (IV, 16, 5).

Dr. v. d. V. S. en Calvijn staan wel diametraal tegenover elkander bijkens dit citaat.

Of liever, de Calvijn, dien Dr. v. d. V. S. zich gevormd heeft is in dit opzicht niet de historische Calvijn.

Dr. v. d. V. S. poneert: „Men vatte echter wel in het oog dat dan onder „beteekende zaak“ door Calvijn (en de Geref. dogmatisch) steeds zoowel het objectieve aambod der genade als de subjectieve aanvaarding der genade door het geloof, zoowel de actio a parte Dei als de actio a parte hominis worden samengevat.“ Wij laten deze stelling op het oogenblik voor wat ze is. Maar daarbij konkudeert hij dan: de kinderen kunnen de beteekende zaak niet bezitten, omdat de subjectieve aanvaarding der genade door het geloof in hen nog niet plaats gript.

vrees ik hem, on toch is hij mij lief als een broeder, voor wie ik geen gehem heb, wie ik vraag om raad en hulp, wanneer ik mij zelf niet weet te helpen. Gewoondijk zie ik hem eenvoudig voor mij als een mensch, maar tijdens mijne zware ziekte verscheen hij mij in heldiglans, met zijne wonderen en met zijn kennis. Ik zag zoö: „hij verscheen mij“, maar het was mijne eigen verbeelding, die hem mij voor ogen stelde, omdat het mijne innig verlangen was hem te zien. Doch ook wanneer wereldsche overleggingen darter en vleidend mij omringen, wanneer ik zorgeloos voortga op verkeerde paden, dan zie ik hem op eens op den achtergrond onder een palmboom staan en hij geeft mij een waarschuwende teeken. En wanneer ik in lange nachten den slaap niet kan vatten; de klok en mijn hartstop, verder geen enkel geluid. In de kamers naast de mijne slapen mijne kinderen, groot en klein. Geen oogenblik ben ik zeker, dat niet één van hen begint te schreien of kreunen, als een ergo ziekte hem plotseling overvalt. Maar zij slummeren vredig en weten van mijne bezorgdheid niets. Met die zware gave des levens en al hare mogelijkheden van dwaling, van begoeire, van bod, van ellende slummen zij kalm de onbekende toekomst in... Dan hoor ik zijn woord: Laat mij uw lasten dragen, uw arm vaderhart, ik ben sterker dan jij... En wanneer ik in mijn angst over de ziel van mijner kinderen zelf dwalde... Er zijn uren, ja dagen zweest, waarin ik hem niet zag...“

Toen ik eerst mijn zorgzame moeder verliet en de wijde wereld inging, was hij toen bij mij? Toen ik met lichtzinnige kameraden in allerlei losse vermakken troegde weg te zinken, waar was hij toen? Toen ik eenmaal een oor begon te krijgen voor den roem der wereld en den klink van het geld, was hij mij toen bij? Toen ik smaak ging vinden in glans en genot, was hij toen aan mijne zijde? En is hij thans wel bij mij, nu ik er haast mij op ga beroemen, met hem op zoo goede voet te staan? Bij zulke onderwerpen past een ootmoedig zwijgen. Vooral, wanneer men zelf in de verste verte niet is wat men moet zijn en wilde zijn.“¹

Ten opzichte van het zesde artikel: „opgevaren ten

Calvijn daarentegen getuigt, gelijk men uit de door mij gespathiseerde woorden kan zien, met kracht en kleur, dat de kinderen deel hebben aan de beteekende zaak. Niet later. Maar ten tijde van hun doop. Zonder subjectieve geloofs-aanvaarding dus.

Hij herhaalt met nadruk: dat ze de waarheid van het teeken verkrijgen.

En op grond daarvan juist vraagt hij: waarom zoudt gij hun het teeken zelf onthouden?

Het verkrijgen van de „beteekende zaak“ is voor hem de grond om hun het „teeken“ toe te dienen.

Hij leidt dat alles af uit de besnijdenis.

God — aldus Calvijn — gaf den kinderen der Joden de besnijdenis of Hij maakte hun meteen deelachtig al die dingen, die toen door de besnijdenis beteekend werden.

Geen „teeken“ dus zonder „beteekende zaak“.

En de temperamentvolle uitlatingen, welke hij hierop laat volgen, bewijzen wel, dat dit voor hem een kwestie van het hoogste gewicht is.

Hij loopt er warm voor.

Wat? Een „teeken“ aan het kind zonder „beteekende zaak“? Dan zou God Zijn volk niet goedkeuren (praestigis) bespot hebben. God zou Zijn volk voor den gek gehouden, begeven en genomen (judicatus) hebben. Alleen het aanhoren daarvan vindt hij huiveringwekkend, vreeselijk, ontzettend (horrendum est).

Krasser veroordeeling van de stelling, dat hij den doop het kind wel het „teeken“ maar niet de „beteekende zaak“ ontvingt is niet denkbaar.

Mooo sprak Calvijn.

In volle Aktion.

Het algemeen comité ter verspreiding van de brochure-Ds. Schilder onder schismatieken en „hezwaarden“ is in volle aktie.

Hier en daar zijn plausibele comité's opgericht.

Laten deze van hun oprichting bericht zenden aan den heer C. Koch, 2de Constantijn Huyghensstraat 73, Amsterdam.

Ook is het in hun eigen belang, indien zij de verzeizing der brochures laten geschieden door dit centraal-adres.

Het comité heeft nog veel tot den leefstoel noodig.

In ons blad zal te gelegener tijd verantwoording geschieden.

Niemand spreke: zij, die van ons gingen, zijn toch niet meer voor rede vatbaar.

Niemand stelle zich in de plaats van God, die alleen de harten kent.

Niemand meene, dat „Heeren arm verkort is.

Ook door de onderwijsing in deze brochure zoo ruimschoots geboden, kan Hij hen die dwalen brengen in het rechte spoor.

HEPP.

LITERATUUR EN KUNST.

„De Toot der Getijden“.

Wie er zich rekenschap van geeft, dat met de woorden tusschen aanhalingssteekens, boven dit artikel geplaatst, de titel van een boek wordt bedoeld, en hij leest dan nu, dat hij dien titel behoort de nadere aanwijzing „Nieuwe Zwerftochten naar de bronnen van vreugde en schoonheid“, die

Hemel, zittende ter rechterhand Gods, des almachtigen Vaders“, zegt Rosegger. „Als dit artikel nog niet in de geloofsbelijdenis stond, dan zou ik het er inzetten. Een God, die in den hemel is, wat spreekt meer van zelf? Reeds een mensch, die door dezelfde idealen bezield wordt, welke Christus leeft leeren kennen, bevindt zich in den hemel. Hij heeft den mensch maar den hemel opgeheven, of, wat hetzelfde is, het rijk Gods op aarde gebracht.“

Verder de betekenis van dit geloofsartikel overdenkend, stelt hij de volgende vraag, die hij dan ook op zijn manier beantwoordt:

Waarom laat het Hemelvaartsfeest ons koeler dan het feest van Jezus' geboorte of opstanding? Het dringt niet zoo diep tot 's menschen gemoed door; ja zelfs zou bei ons niet weemoed kunnen vervallen, dat de Heiland ons weder heeft verlaten. Zijn geest is wel dikwijls ons nabij, maar als hij persoonlijk nog eens onder ons vertoeft!

Zal ik eens zeggen, hoe het vermoedelijk zou gaan, wanneer Christus thans weer in levenden lijve onder ons verscheen? Ziet hem in zijne eenvoudig grove kleeding met naakte voeten en blootshoofd rondloopen tusschen brutale liersers en vloekende voerli. Hij maakt er de knechts een verwijf van, dat zij de paarden kwellen, en krijgt daarvoor een slag met de zweep over zijn schouder. Hij gaat met kalmen tred door de straten der stad tusschen keurig geklede heeren en modieuze opgedirkte dames. Men steekt den gek met den zondering op bloote voeten, de straatongens loopen hem joelend na. Hij is matig en tyverden niet eenvoudig voedsel, men bespot hem. Hij is voorzitter der vrienden van den vrede, men hoont hem. Hij zwijgt in grote zachtmoeidheid, wanneer men zijn persoon belaft, maar spreekt vol bezinning waar het de zaak geldt, welke hem lief is. Hij voert het woord in volksvergaderingen en prikkelt de menige tot bruissende bijvalsbettingen. Maar de voorname tegenpartij kenmerkt hem als een gevurigden demagog. De handel is hem vijandig, want hij predikt armoede en nooddrift. De mannen van aken zijn hem vijandig, want hij ijvert tegen den woeker tegen den mammon,

zal ineens en met genoegen de ontdekking doen, dat er een nieuwe uitgave is verschenen van het soort: „De Roep der Velden“, „Zon op de Golven“, „Glanzende Dagen“ e.d. En hem zal het zeker ook interesseren, als we mededeelen, dat deze nieuweling in de pracht-reeks de volkomen pendant is van „De Roep der Velden“, het mooie natuur-boek, dat de Uitgever A. G. Schoonderbeek te Laren in 1927 den natuurliefhebbers bood. „De Toot der Getijden“ is even royaal van formaat, even rijk geïllustreerd met tekeningen (van Sjoerd Kuperus) en foto's, en ook weer even afwisselend van inhoud. Verschillende medewerkers, wier bijdragen ons zooveel genot verschafft hebben bij de lezing van het eerstgenoemde boek, hebben weer hun aandeel geleverd (J. H. Bermink, Ds. A. L. Broer, J. Drijver, Ds. R. J. de Stoppelaar, J. P. Strijbos, Dr. J. P. Thijssen, Rinke Tolman, Prof. Dr. A. van Veldhuizen, J. Vijverberg, A. B. Wigman) en enkele nieuwlen verbreeden den rij (de bekende auten M. J. Brusse, W. Louwaars, Megaleep de Zwerver en W. A. van Os).

Voor wie „De Roep der Velden“ kent of „Zon op de Golven“ is deze aankondiging meer dan voldoende. Hij weet, wat hij te genieten krijgt aan dier-schetsen en dier-foto's; hij verheugt zich al bij voorbaat over de wijde uitzichten, die hem geopend worden over land en water en de klare inzichten, die hij krijgen zal in de wonderen van de levende natuur. De namen, die hij zoo juist las, zeggen hem dat.

Wie echter deze boeken niet kent, begeert wellicht eenige nadere toelichting. En we willen die gaarne geven, al vermoeden we, dat ze voor niet vele noodig is, wij we over elk van de genoemde boeken bij de verschijning in ons blad hebben geschreven en men dus langzamerhand het genre wel kent, zij het dan ook alleen bij name.

„De Toot der Getijden“ dan is weer een van die aantrekkelijke boeken over natuurleven en natuurrijkdom, zoals er vele in onzen tijd verschijnen. Het bevat niet minder dan 60 afzonderlijke schetsen over vogels, insecten, boom, bloemen, strand en heide, bosch en akker, alle geschreven door mensen, die hun stof kennen, en wat misschien nog meer zegt, liefhebben. En naast die schetsen staan de zeer illustratieve foto's, die het werk zijn van geduldige en zeer geefende jagers-met-de-camera.

Materiëel is hiermee het noodige gezegd. Maar in zo'n verslag-van-den-inhoud komt nog niet uit, wat de grote aantrekkelijkheid is van dit boek, zoo goed als van de vorige: dat de schetsen, althans in verreweg groote meerderheid, geschreven zijn met de levendigheid van een boeiend verhaal, dat de lezer niet als toeschouwer op een afstand blijft, maar geheel en ten volle geïnteresseerd is, zelf mee kijkt, zoekt, luistert, actief is van 't begin tot 't einde. En de vogels, dieren, boom, de objecten dus van deze ideële jachtpartij worden zoo intrinsiek voor ons gesteld, dat we ze als personen gaan beschouwen, wier schijnbaar-alleen physisch leven inderdaad ook psychisch is.

En dan tweede zaak van belang — bij het samenstellen van deze boeken zijn gemobiliseerd vrijwel allen, die op dit terrein eenigen naam als Schrijver, tekenaar of fotograaf hebben, zoodat ze als de demonstratie zijn van wat in ons land op dit, nog niet zoo heel lang geleden betreden,

De soldaten zijn hem vijandig, want hij leert dat men zich niet moet verdedigen. De nationalen zijn hem vijandig, want hij zegt dat alle mensen broeders zijn. De sociaal-democraten zijn hem vijandig, want hij leert zachtmoeidheid, tevredenheid en ondergeschiktheid. De priesters zijn hem vijandig, want hij verkondigt dat men in den tempel niet mag sjachieren, dat men God niet moet vereeren met vormendienst, maar aanbidden in geest en waarheid. De geleerden zijn hem vijandig, want hij doet wonderen, niet door de wetenschap maar door de liefde. Zijne aanhangers zijn wellicht alleen kleine huiden, boerenmenschen, dorpsgeestelijken. Dit troepje volgt hem vol vereering juicht hem toe, brengt hem verzekerd van zijn zegprauw naar de steden en roept uit: „Zielbaar onze man!“ Nu is de pers van oorlest, dat dit niet zoo kan voortgaan. De beginselen van dozen menschen komen in botsing met de inrichting der maatschappij, niet de rust die overall noodig is, met den staat.

Outer zijne aanhangers bevindt zich zeker de een of ander, die ook predikt, maar die het beter wil doen dan hij zelf, die zijne leer moderniseert en de menigte naar den mond gaat spreken. Desniettemin kan hij zich niet op even grooten ahang als de meester beroemen. Dat wekt zijn nijd en hij wijst aan de vijandig gezind den weg, waar en hoe zij zich het veiligt van den profeet kunnen meester maken. Deze wordt dienstgevoerde gewangen gezet en, daar er geen wetsartikel is dat toestaat hem te kruisen, als demagog voor een aantal jaren tot zware kerkerstraf veroordeeld.

Zoo zou het gaan, wanneer de Holland persoonlijk, in levenden lijve in dezen tijd op aarde vertoefde. Hoe goed, dat hij ten hemel is gevaren. Zijn eerste lijden en sterren word een zegen voor de wereld, zijn tweede zou haar tot een vloek moeten worden.²

¹ Bewerking van Dr. J. Herdersebe. Uitgave: Van Holkema en Warendorf, Amsterdam 1927.

² A.W. pg. 232

³ A.W. pg. 245

⁴ A.W. pg. 468

⁵ A.W. pg. 556